

URL: <https://valtioneuvosto.fi/en/sipila/government-programme> (дата звернення: 19.09.2022).

8. Rubenstein L., Josephson K. The epidemiology of falls and syncope. *O'Shea RAKD, editor. Falls and syncope in elderly patients Clinics in geriatric medicine*. Philadelphia : Saunders. 2002. С. 141–158.

9. UK Government. *Sporting Future: A New Strategy for an Active Nation*. 2015. URL: https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/486622/Sporting_Future_ACCESSIBLE.pdf (дата звернення: 19.09.2022).

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-253-1-15>

**MODERN APPROACHES TO IMPROVING
THE SPECIAL TRAINING OF HIGHER EDUCATION
APPLICANTS OF THE MINISTRY OF INTERNAL AFFAIRS
SYSTEM, TAKING INTO ACCOUNT FOREIGN EXPERIENCE**

**СУЧАСНІ ПІДХОДИ ПІДВИЩЕННЯ
СПЕЦІАЛЬНОЇ ПІДГОТОВЛЕНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ
ВИЩОЇ ОСВІТИ СИСТЕМИ МВС
З УРАХУВАННЯМ ЗАКОРДОННОГО ДОСВІДУ**

Dominiuk M. M.

*Lecturer at the Department
of Special Physical Training
Lviv State University
of Internal Affairs
Lviv, Ukraine*

Домінюк М. М.

*викладач кафедри
спеціальної фізичної підготовки
Львівський державний університет
внутрішніх справ
м. Львів, Україна*

Оцінювання світових соціокультурних та освітніх тенденцій свідчать, що різні аспекти поведінки особистості по відношенню до власного фізичного стану та здоров'я в останнє десятиріччя стали об'єктом стійкої уваги суспільства й предметом міждисциплінарних досліджень у багатьох високорозвинених країнах світу. Це є виключенням і значний інтерес до фізичного та професійного вдосконалення працівників правоохоронних органів в Україні та світові. Однак існують істотні відмінності в напрямках, методах і способах підготовки,

формах контролю рівня спеціальної підготовленості поліцейських у різних зарубіжних країнах.

У зв'язку із зазначеним, особливої актуальності набуває аналіз сучасних підходів та напрямків підвищення рівня фізичної підготовленості, фізичного розвитку й функціонального стану організму, як складових спеціальної підготовленості здобувачів закладів вищої освіти (ЗВО) МВС України з урахуванням зарубіжного досвіду.

Грунтовне вивчення вітчизняних та зарубіжних літературних джерел засвідчує, що усебічний розвиток основних та спеціальних фізичних якостей правоохоронців, їх прикладних умінь і навичок, необхідних для виконання службових завдань, збереження здоров'я, рухової активності відбувається під час занять із спеціальної фізичної підготовки (СФП) [4]. СФП складає змістовну частину освітнього процесу майбутніх офіцерів ЗВО МВС в нашій державі, навчання поліцейських провідних навчальних закладів США, багатьох країн Європи та світу, й займає одне з важливих місць в професійній підготовці працівників поліції [1; 3].

Поглиблений аналіз доступної літератури дає нам право стверджувати, що підходи та напрямки підвищення рівня фізичної підготовленості, фізичного розвитку й функціонального стану організму, а також особливості визначення рівня фізичної підготовленості правоохоронців мають суттєву відмінність у різних країнах Європи та світу [1; 2; 4; 5].

Д. В. Діщенко [3] зазначає, що фізична підготовка (ФП) працівників поліції у навчальних закладах США є плановою й суворо регламентованою, передбачає виконання різних військово-прикладних вправ. Планові заняття зі СФП проводяться тричі на тиждень, а у деяких ВНЗ – щодня. Обов'язковими засобами ФП є вільні вправи, прийоми рукопашного бою, подолання спеціальних смуг перешкод, біг на різні відстані, спеціальні вправи.

У дослідженнях В. П. Вербового [2] знаходимо, що для кандидатів на поліцейську службу у США на заняття з ФП відводиться 4 години протягом тижня під час навчальних занять, та 3 години – під час індивідуальної підготовки. Курсанти, незалежно від статі, щоранку пробігають 2 милі, а на навчальних заняттях значна увага приділяється засвоєнню навичок рукопашної підготовки й подолання перешкод. Також особливістю професійної підготовки працівників правоохоронних органів США є те, що на етапі вишколу курсанти проходять курс ФП, яка базується на максимальних фізичних навантаженнях й створенні спеціальних стресових ситуацій [3].

Аналіз Канадського досвіду підготовки фахівців правоохоронної системи показує, що особливістю програми з ФП у ВНЗ є розвиток у курсантів прихильності до здорового способу життя, підтримання себе у доброму фізичному стані [2; 4]. Здобувачі на свій розсуд можуть обирати засоби ФП: тренажерний зал, басейн, тенісний корт, фітнес-центр, тощо.

У роботах О. І. Камаєва [7] знаходимо, що у англійських правоохоронців, чільне місце у СФП займають боротьба дзюдо, самбо, карате. Початкова професійна підготовка британських поліцейських спрямована на формування практичних навичок, які знадобляться у майбутній службовій діяльності [9].

У Франції система професійної підготовки поліцейських, з наукових розвідок В. П. Вербового [2] та О. В. Надтоки [8], побудована на алгоритмі дій у чотирьох основних модельних ситуаціях: дії під час затримання підозрюваних осіб; дії під час поверхневої перевірки і застосування кайданків; дії під час зупинення автомобіля; дії у разі спрацювання сигналізації на об'єктах, що знаходяться під охороною. Основною формою ФП поліцейських Франції є спортивно-масова робота та участь у спортивних змаганнях [4; 5].

Вивчення підходів до професійної підготовки працівників поліції Німеччини засвідчує взаємозв'язок служби на певній посаді, присвоєння чергового звання від рівня їх професійної підготовленості загалом і фізичної зокрема [1]. Під час вступу на службу в поліцію в Баварії, кандидати складають тести зі СФП [4]. Окрім цього, залежно від специфіки та профілю діяльності підрозділу поліції, для підвищення рівня спеціальної підготовленості поліцейських використовуються вправи: біг 3 км, 5 км, човниковий біг, подолання спеціальних смуг перешкод, підтягування на перекладині, підіймання тулуба лежачи на спині [6].

Професійною підготовкою італійських поліцейських, в тому числі і питанням їх фізичного вдосконалення, займається Корпус карабінерів. Навчальна програма підготовки майбутніх поліцейських розподіляється на два етапи, тривалістю п'ять місяців кожен. Перший етап – підвищеного фізичного навантаження: рукопашні сутички, смуги перешкод, стрибки з парашутом, кроси тощо. Другий етап – силові та функціональні тренування [4; 10].

Аналітичний огляд зарубіжного досвіду щодо підходів підвищення рівня спеціальної підготовленості здобувачів ЗВО МВС в різних країнах світу дає підстави констатувати, що специфікою організації та проведення ФП поліцейських є її спрямованість на формування

спеціальних навичок і умінь, а не лише на розвиток професійно важливих фізичних якостей. Тобто ФП більшості країн Європи та світу має спеціальну фізичну спрямованість. Порівнюючи кількість навчальних годин, які виділяються для проведення занять ФП та вогневою підготовкою з майбутніми офіцерами поліції у США, Великій Британії, Німеччині, Франції та в Україні у відсотках від загальної кількості, вони становлять 10–25% та 5–12% відповідно [1; 7].

Таким чином, використовуючи вітчизняний багаторічний педагогічний досвід в організації процесу фізичного вдосконалення здобувачів ЗВО МВС, а також враховуючи закордонний передовий досвід професійної підготовки поліцейських, необхідно його правильно синтезувати та адаптувати для підвищення рівня спеціальної підготовленості правоохоронців України.

Література:

1. Бондаренко В. В. Досвід підготовки працівників патрульної поліції європейських країн. *Юридична психологія*. 2017. № 1. С. 102–110.
2. Вербовий В. П. Особливості психофізичної підготовки працівників поліції у зарубіжних країнах. *Сучасні тенденції та перспективи розвитку фізичної підготовки та спорту Збройних Сил України на шляху євроатлантичної інтеграції України* : матеріали IV міжн. наук.-практ. on-line конф. (м. Київ, 19 листопада 2020 р.). Київ : НУОУ, 2020. С. 171–174.
3. Діщенко Д. В. Деякі проблемні питання фізичної підготовки працівників національної поліції України та США. *Сучасні тенденції та перспективи розвитку фізичної підготовки та спорту у Збройних Силах України, правоохоронних органів, рятувальних та інших спеціальних служб на шляху євроатлантичної інтеграції України* : матеріали II Міжнар. наук.-практ. конф. К. : НУОУ, 2019. С. 115–117.
4. Зарубіжний досвід визначення рівня фізичної підготовленості працівників правоохоронних органів : аналіт. огляд / [В. В. Бондаренко, В. А. Дідковський, Н. Ю. Худякова та ін.]. Київ : Нац.акад. внутр. справ, 2020. 64 с.
5. Ізбаш К. С. Зарубіжний досвід підготовки кадрів поліції в європейських країнах. *Південноукраїнський правничий часопис*. 2013. № 1. С. 36–39.
6. Ісаєва І. Ф. Зміст, форми та методи професійної підготовки персоналу федеральної поліції Німеччини. *Вісник Національної академії Державної прикордонної служби України ім. Б. Хмельницького*. 2019. Вип. 3(18). С. 110–121. (Серія «Педагогічні науки»).

7. Камаєв О. І. Фізична підготовленість як фактор професіоналізму співробітника поліції (проблеми та шляхи розвитку). *Теорія та практика виховної роботи в органах внутрішніх справ України* : наук.-пркт. конф. (1–2 жовт. 2004 р.). Харків, 2004. С. 308–311.

8. Надтока О. В. Досвід формування кадрового корпусу поліції Франції, Великобританії та США. *Світовий досвід підготовки кадрів поліції та його впровадження в Україні* : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (Дніпропетровськ, 21 берез. 2016 р.). Дніпропетровськ, 2016. С. 396–401.

9. Підгірний В. І. Зарубіжний досвід професійної підготовки працівників поліції Великобританії, США, Франції та його впровадження в Україні. *Світовий досвід підготовки кадрів поліції та його впровадження в Україні* : матеріали Міжнар. наук.-практ. конф. (Дніпропетровськ, 21 берез. 2016 р.). Дніпропетровськ, 2016. С. 289–291.

10. Anderson G. S., Plecas D. B. Physical Abilities Requirement Evaluation (PARE). *Discrete Item Analysis*. Phase 2. Vancouver : University of the Fraser Valley, 2008. 54 p.